

Leading Health Care

Årsskrift
2018

ISBN: 978-91-980169-6-3
Utgiven av Stiftelsen Leading Health Care, 2019
Formgivning: kolossal.se

Förord

Inför vårt tionde år

I din hand håller du en skrift som redogör för Stiftelsen Leading Health Cares göranden och låtanden under 2018. Det är inte lätt att samla alla de möten och samarbeten med partners och andra som skett under ett helt år. I själva verket har det hänt mycket mer än det som kan beskrivas som aktiviteter och olika rapporter.

Men riktningen på vårt arbete är stabil. I en tid när den medicinska och digitala utvecklingen förändrar hälsa, vård och omsorg i sina grundvalar krävs det att någon sätter luppen på allt det som finns mellan olika verksamheter och aktörer, det vi brukar kalla systemet. LHC har sedan starten för nästan 10 år sedan tagit sig an denna utmaning.

Ibland kan man uppfatta oss som spretiga, eftersom det inte är delar och enskildheter som är vårt fokus, utan det som fogar samman delarna till helheter. Relationer och utbyten av kunskap och andra resurser krävs för att skapa värde, vilket bäst uttrycks genom allt arbete vi gör tillsammans med våra partners. Genom att möta andra som inte arbetar med exakt samma saker och som har andra perspektiv och kompetenser, blir det enklare att få korn på helheter.

LHC producerar inte heller helt färdiga svar på utmaningarna. Däremot ställer vi nya sorts frågor och presenterar resonemang och modeller som hjälper till att omforma problemen och därmed förutsättningarna för framtidens organisering. Vi är övertygade om att det är genom att gå till rötterna för sektorns och samhällets utformning som vi kan möta en ny verklighet utan att förlora de värden som format vårt välstånd.

Välkommen att vara en del av den fortsatta resan!

*Hans Winberg,
Generalsekreterare*

Pågående och avslutade projekt under 2018

Moderna Policies

Fokusgrupper för framtidens hälsa, vård och omsorg

Under 2018 startade LHC upp ett omfattande fokusgruppsarbete under det gemensamma paraplyet Moderna Policies. Initiativet fördjupar sig i hur de medicinska och digitala revolutionerna medför nya sätt att se på och värdera hälsa, vård och omsorg, och vilka konsekvenserna blir för resursfördelning, roller och relationer i hela systemet. De två inledande fokusgrupperna har berört Policyprocessen respektive Samhällskontraktet. Grupper kring Kunskap och Data har initierats och pågår.

Projektet pågår 2018-2019

God och nära vård

Nya sätt att beskriva fungerande fall

SKL arbetar just nu på olika sätt för att stödja medlemmarnas arbete med utvecklingen av en nära vård. Utvecklingsarbetet som stöds är ofta gränsöverskridande och sträcker sig över etablerade organisatoriska och budgetmässiga silos. En utmaning är att det ofta är svårt att inom ramen för existerande uppföljningssystem visa på vinsterna. Flera försök som anses som lyckade har inte kunnat belysas sammanhängande och inte heller givit upphov till systematisk kunskap om framtida mätning och värdering av en förändrad vård och omsorg.

Leading Health Care har fått ett utredningsuppdrag av SKL, där målet är att genom ett antal konkreta fallstudier illustrera den förändring som nära vård kan innebära, och genom detta även inventera behovet av nya data som kan fånga resultaten av omställningen och bygga ny kunskap.

Projektet pågår 2018-2019.

Omställningen i Västra Götalandsregionen

Följeforskning på vårdutveckling i flera dimensioner

VGR har startat ett omfattande omställningsarbete mot framtidens sjukvård, med fokus på utveckling av nära vård, kvalitetsdriven verksamhetsutveckling, koncentrerad vård och digitalisering. Målet är att utveckla modeller och förändringsstrategier för att uppnå samverkan mellan kliniker och enheter, mellan sjukhus och mellan kommuner, landsting och andra huvudmän och på så vis förbättra centrala värden som exempelvis väntetider, personalens arbets-situation, totala kostnader och kvalitet. LHC har tillsammans med Centre for Healthcare Improvement vid Chalmers (CHI) fått ett följeforskningsuppdrag där vi genom en interaktiv aktionsforskningsansats ska följa omställningsarbetet på olika nivåer. Tillsammans kommer vi att ge stöd för att tillämpa forskningsbaserad kunskap och fungera som katalysatorer och bollplank i processen.

Projektet pågår 2018-2020.

Innovationsledarskap i tre dimensioner

Policy, processtöd och utbildning

Begreppet organisatoriska mellanrum utgör en av de infallsvinklar som kan användas för att på olika sätt förbättra samordning av ett flertal verksamheter. I ett projekt finansierat av Vinnova, där LHC är den koordinerande projektparten, undersöks hur potentialen i organisatoriska mellanrum (inklusive minskningar av exempelvis onödigt lidande, fördröjningar och köer) kan tillgodogöras av aktörer på olika systemnivåer. Aktörer på policynivån måste anpassa beslut och arbetssätt för att inte bidra till uppkomsten av mellanrum. De som arbetar operativt med samordning behöver processtöd i form av modeller och tillvägagångssätt för att kunna hantera sina uppdrag. Det kan också finnas behov av utbildningar, eller andra kompetensutvecklingsinsatser, för att klara omställningen till ett bättre samordnat samhälle rent generellt.

Projektet pågår 2018-2019.

Organisationsteoretisk genomlysning av värdebaserad vård

Modellen från idé till praktik

Regeringen har uttryckt intresse för att bättre förstå mekanismerna bakom styrmodellen värdebaserad vård (VBV), som nu är omdiskuterad i Sverige med framför allt Karolinska Universitetssjukhuset som utgångspunkt. Internationellt, t ex i OECD-samarbetet, är frågan också aktuell. Mot bakgrund av att begrepp som värde och värdeskapande har en bred användning inom hälso- och sjukvården, så finns behov även hos många andra aktörer av väl underbyggda kunskaps- och beslutsunderlag.

LHC har fått i uppdrag av Socialdepartementet att utifrån ett organisations-teoretiskt perspektiv genomlysna modellen VBV; dess spridning och implementering från generell idé till lokala effekter i olika verksamheter. Kunskap om organisationsförändringar kan inte inhämtas enbart utifrån traditionella evidenskriterier, och uppdraget svarar mot efterfrågan på en problematiserande ansats som underlag för en mer nyanserad och vetenskapligt underbyggd diskussion. Underlaget ska också ge också bättre förutsättningar för att hantera och omsätta andra generella styrmodeller i framtiden.

Projektet pågår och avrapporteras under våren 2019.

En svensk School of Governance

Kartläggning av behoven

I detta Vinnova-finansierade projekt kartläggs behoven av en ny svensk School of Governance som ska utveckla förmågan till interorganisatorisk samordning som ett strategiskt kompetensområde. Detta inkluderar även nya fungerande modeller för horisontell governance. Argumentet för behoven av kompetens- och metodutveckling med fokus på samordning att flertalet av vår tids samhällsfrågor kräver gränsöverskridande verksamhet med flera aktörer för att ge utväxling. Så är det inom hälsa, omsorg, integration, trygghet, sammanhållning, tillit och inom miljö- och klimatområdena.

Projektet pågår 2018–2019 och koordineras av Global Utmaning.

Spetspatienter: En ny resurs för hälsa

Vårdutveckling genom patientmedverkan

Vårt hälso- och sjukvårdssystem behöver förändras i grunden så att det bättre möter patienternas behov och kompetens. Man behöver gå från att endast leverera vård till att också stödja patienters egenvård. En spetspatient är en patient (eller närstående) som i kontakt med livsomvälvande sjukdom utvecklar strategier och metoder för att maximera "må-bra-tiden". LHC deltar tillsammans med 16 andra representanter för såväl patienter, vårdgivare, akademi, och företag i ett Vinnova-finansierat samarbetsprojekt som utforskar hur fler kunniga patienter kan bli aktivt engagerade i såväl egenvård som vårdens förbättringsarbete.

Projektet pågår 2017-2019 och levererar en rapport i januari 2019.

Produktionsplanering i Region Örebro

Formativ utvärdering av Operationsrådets verksamhet

Region Örebro är inne i en utvecklingsprocess för att utveckla formerna för ledning, styrning och organisering av vård. Nya krav på specialisering, samverkan och tillgänglighet har bland annat satt igång en översyn av operations- och anestesiverksamheternas resursutnyttjande. Inom ramen för detta arbete prövas nya former för organisering på ett mer integrerat sätt.

En central aktör i utvecklingsarbetet är Operationsrådet, en ny organisatorisk enhet som har i uppdrag att samordna kapacitets-, produktions- och schemaplanering för optimalt utnyttjande av personal, vårdplatser och robot. Uppdraget berör flera kliniker och områden och ska kännetecknas av ett förvaltningsövergripande synsätt.

Att utifrån ett tvärfunktionellt mandat arbeta i ett system som domineras av enhetsvis subspecialisering och stor variation mellan verksamheter innebär särskilda utmaningar, som förtjänar att tidigt lyftas upp och hanteras så att satsningen kan ge avsedda resultat. LHC har fått i uppdrag att följeforska på Operationsrådets arbete och dess effekter, för att vetenskapligt dokumentera utvecklingsprocessen över tid och ge framåtsyftande feedback under resans lopp.

Projektet pågick under 2018 och är i slutrapporteringsfas.

Värdeskapande innovation i partnerskap

Förstudie om innovation och systemutveckling

Västerbottens Läns Landsting har startat ett initiativ med målet att bygga en grund och en plattform för ett nationellt initiativ som kan ta itu med de strukturella och systematiska hindren i svensk hälso- och sjukvård när det gäller införande av innovationer. Initiativet bygger vidare på tidigare lokala erfarenheter med partnerskap mellan offentliga och privata aktörer inom hälsosektorn.

Det första steget av arbetet har varit en förstudie finansierad av Vinnova, där LHC har deltagit som forskningspartner och bidragit med organisationsvetenskapligt kunskapsstöd kring innovation, mottaglighet, hinder och systemutveckling.

Projektet pågick 2017-2018.

Personcentrerad vård

Implementering och översättning från koncept till praktik

Centrum för personcentrerad vård (GPCC) har sedan 2010 utvecklat och forskat kring personcentrerad vård. Intresset ökar kring konceptet och många vill införa personcentrerad vård. I samband med det efterfrågas kunskap kring hur ett koncept och arbetssätt från en enhet kan implementeras inom andra enheter. LHC har undersökt på vilket sätt konceptet personcentrerad vård har tagits emot lokalt i fyra olika verksamheter. Med utgångspunkt i detta har vi tagit fram rekommendationer kring vidare implementering och spridning av konceptet.

Projektet pågick 2016-2018.

LHC i media

2018-11-11

Perspektiv i Dagens Samhälle

Medborgarna vill ha friskvård
men erbjuds bara sjukvård

www.dagenssamhalle.se

2018-05-20

Krönika i LIFe-time

Balans om värdebaserad vård, tack!

www.life-time.se

2018-04-25

Hans Winberg i Sällsynta diagnosers berättelsekampanj

Håll ihop vårdens delar till ett
fungerande system

www.sallsyntadiagnoser.se

2018-03-30

Hans Winberg i SR Ekot

Experter: Tveksamt om politikernas
förslag löser vårdproblemen

www.sverigesradio.se

2018-02-08

Hans Winberg i SVT:s Morgonstudion

Vad ska vi göra åt vårdköerna?

www.svtplay.se

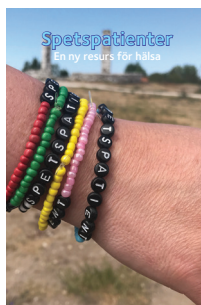
2018 års rapporter

SÄKER VÅRD, LIBER FÖRLAG

Målgruppsanpassad patientsäkerhet – ett organisationsteoretiskt perspektiv

Kapitel av Anna Krohwinkel & Hans Winberg

PROJEKTET SPETSPATIENTER

Spetspatienter: En ny resurs för hälsa

*Antologi red. Anna Krohwinkel, Sara Riggare
& Helena Conning*

LHC REPORT NR 1, 2019

Operationsrådets verksamhet i Region Örebro Län

En formativ utvärdering

Anna Krohwinkel, Tomas Müllern & Jon Rognes

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING 2018

Förstudierapport

En hindersammanställning gällande innovationsmottaglighet och förutsättningar för värdeskapande partnerskap i hälso- och sjukvården

VLL i samarbete med LHC

LHC REPORT NR 3, 2018

Implementering och utvärdering av personcentrerad vård

Fyra fallstudier

Karin Fernler & Anna Krohwinkel

LHC REPORT NR 2, 2018

Bröstcancerprocessen, bröstcentrum och RCC

En studie av processorientering, organisationsförändring, mottaglighet och roller

Peter Markowski, Jon Rognes & Anna Krohwinkel

LHC REPORT NR 1, 2018

3 kronor

En jämförelse av hur olika ekonomiska analysmetoder synliggör värde i vården

Ebba Sjögren & Anna Krohwinkel

Aktiviteter som LHC organiserat

JANUARI

Seminarium:

Sällsynt övergång: Om vård i övergången från barn till vuxen

Samarrangerat med Riksförbundet
för Sällsynta diagnoser.

FEBRUARI

Partnermöte:

Moderna Policies – uppstart!

APRIL

Rapportsläpp:

3 Kronor – En jämförelse av hur olika ekonomiska analysmetoder synliggör värde i vården

Med Ebba Sjögren,
Stockholms universitet.

Partnermöte:

Om hur man organiserar en marknad, och vad det har för betydelse för Moderna Policies

Med Claes-Fredrik Helgesson,
Linköpings universitet.

MAJ

Rapportsläpp:

Implementering och mottaglighet för person- centrerad vård

Med Karin Fernler,
Handelshögskolan i Stockholm.

JUNI

Seminarium:

Vad händer inom den svenska hälso- och sjukvårdspolitiken? Vem tycker vad?

Med Anna-Lena Sörensson, vice ordf i Socialutskottet, Anna Starbrink, sjukvårdslandstingsråd i SLL, Sara Riggare, patientföreträdare och forskare i Hälsoinformatik på KI. Samarrangerat med LIF.

JULI

Seminarium i Almedalen:

Moderna Policies inom hälsa, omsorg och vård

Med Christer Jonsson, Oppositionslandstingsråd (C), Kalmar läns landsting, Vivianne Macdisi, sjukvårdsregionråd (S), Region Uppsala, Emma Spak, samordnare Nära vård, SKL, Patrik Sundström, programansvarig e-Hälsa, SKL.

SEPTEMBER

Partnermöte:

Förvalsanalys

Med Ulrika Schenström och Dan Svanell, Hallvarsson & Halvarsson.

OKTOBER

Partnermöte:

IVO om en mer situations- och verksamhetsanpassad tillsyn

Med Gunilla Hult-Backlund, Generaldirektör IVO.

DECEMBER

LHC-dagen:

Vad krävs för att utveckla Moderna Policies?

Med Marie Morell, Oppositionsråd Region Östergötland (M), Anders Åkesson, fd Regionråd Skåne (MP), Inger Ros, Förbundsordförande, Riksförbundet HjärtLung.

Aktiviteter som LHC deltagit i

JANUARI

Dagens Medicin Agenda:

Kan man bevisa vad som är effektiv vård? Konsulter, evidens och innovation – om konsten att förändra sjukvården på rätt grunder

Hans Winberg

Sahlgrenska universitetssjukhuset och Sahlgrenska Science Park:

Framtidens sjukvård

Hans Winberg

Dialäsens chefsdagar:

Framtidens hälsa, vård och omsorg – hur når vi dit?

Hans Winberg

Föreläsning för innovationsgrupp på SKL:

Ekonomi för förändring

Hans Winberg

FEBRUARI

Swedish MedTech ordförandedag:

Värdebaserad vård eller vårdbaserade värden?

Hans Winberg

Socialdemokraterna i Norrbotten:

Framtidens hälsa, vård och omsorg – hur nåt vi dit?

Hans Winberg

Borås kommun:

Föreläsning för kommunledning och kommunala bolags VD:ar

Mats Tyrstrup

MARS

World lymphemia day:

Varför hamnar vissa tillstånd på undantag?

Hans Winberg

Swecare & SWACC:s konferens i Rwanda och Uganda:

Digital and medical transformation of healthcare – as we know it: Consequences for policy reform

Hans Winberg

Swiss hospital leaders:

Patient first: A nordic perspective. How should healthcare organizations respond to the innovations in medicine and digital health?

Hans Winberg

Naturvetarna:

Moderna Policies för hälso- och sjukvården

Hans Winberg

APRIL

CUPS:

Värdeskapande inom hälsa, vård och omsorg – en nära-vården-upplevelse?

Hans Winberg

SKL:

Systemutveckling på riktigt – hur når vi dit?

Anna Krohwinkel

J&J Executive Program:

Patient first: A nordic perspective. How should healthcare organizations respond to the innovations in medicine and digital health?

Hans Winberg

Landstinget Västmanland:

Föreläsning på Chefsforum

Mats Tyrstrup

Borås kommun:

Dialogforum med samtliga chefer

Mats Tyrstrup

SKL:

Föreläsning för utbildningschefer

Mats Tyrstrup

MAJ

Delstatsparlamentet i Mecklenburg-Vorpommern/ Swecare:

Digital and medical transformation of healthcare – as we know it: Consequences for policy reform

Hans Winberg

EFPIA Working Group:

Care based values: Notes on values in health, care and life sciences

Hans Winberg

HIMSS Europé:

Redesigning finance models, alignment incentives and enabling value based care

Hans Winberg

FinSam VärNas:

Konferens om komplex koordinering

Mats Tyrstrup

Lund:

Konferens med räddningstjänsten Syd

Mats Tyrstrup

JUNI

Sanofidagen:

Framtidens vård – vilka aktörer gör vad imorgon?

Hans Winberg

Fojo journalistutbildning:

Framtidens vård – en nära hälsa-upplevelse?

Hans Winberg

Strategiska chefsprogrammet, Region Uppsala:

Ekonomi-styrning i offentlig sektor – sammanhang och förutsättningar

Anna Krohwinkel

Värmdö kommun:

Konferens kring samverkan för hållbar utveckling

Mats Tyrstrup

JULI

Almedalen, med Västerbottens läns landsting:

Varför behövs partnerskap för att skapa världens bästa hälsa?

Hans Winberg

SEPTEMBER

Dagens Medicin Agenda:

Systemutmaningar för att realisera digitaliseringens potential

Anna Krohwinkel

China Health Economics Association / Swecare:

Digital and medical transformation of healthcare – as we know it: Consequences for policy reform

Hans Winberg

Svensk Geriatrisk Förening:

Passar äldre in i hälso- och sjukvården? Om ett förändrat sjukvårdspanorama och behovet av moderna policies

Hans Winberg

EuHPN workshop:

What is the future for healthcare in Sweden – and in the world?

Hans Winberg

**Qatar Leadership Center:
What is the future for
healthcare in Sweden –
and in the world?**

Hans Winberg

**KTH, RISE:
Workshop om Ledarskap
för gränsgångarskap**

Mats Tyrstrup

OKTOBER

Dagens Medicin Agenda:

**Mer hälsa per krona
– hur når vi dit?**

Anna Krohwinkel, Ebba Sjögren

HoSIT rundabordsamtal:

**Digitalisering – hur tar vi hand
om möjligheterna utan att
förstöra det vi har?**

Hans Winberg

Jönköpings kommun:

**Socialchefsdagarna,
IVO:s seminarium**

Mats Tyrstrup

NOVEMBER

DI Healthcare:

**Spetspatienter som
innovatörer – från mottagare
till systemutvecklare**

Anna Krohwinkel

**Federal Fund of Compulsory Health
Insurance/Swecare:**

**Developments in health care
– a new landscape**

Hans Winberg

Möten med:

**OECD, EU/DG-Santé,
EFPIA, Medtech Europe samt
European Observatory on
Health Systems and Policies
om värdebaserad vård
i Bryssel & Paris**

Anna Krohwinkel, Hans Winberg

Inspektionen för vård och omsorg:

Konferens på IVO:s Chefsdag

Mats Tyrstrup

Ystad kommun:

**Konferens om Skolförvaltning
& Socialförvaltning, om
komplex koordinering**

Mats Tyrstrup

Malmö kommun:

**Föreläsning vid kommunens
chefsdag**

Mats Tyrstrup

DECEMBER

Medtech West:

**Framtidens hälsa,
vård och omsorg:
Vilka gör vad för vem?**

Hans Winberg

Vi som arbetar på LHC

Hans Winberg
generalsekreterare

Jon Rognes
forskningsledare

Anna Krohwinkel
forskningschef, biträdande
generalsekreterare

Unni Mannerheim
forskningsledare

Mats Tyrstrup
forskningsledare

Annemarie Brandt
projektkoordinator

Medförfattare i årets rapporter

Ebba Sjögren
Stockholms universitet

Tomas Müllern
Internationella handelshög-
skolan i Jönköping

Peter Markowski
Handelshögskolan i
Stockholm

LHC:s partnernätverk

abbvie

Johnson & Johnson

SFAM

Leading Health Care (LHC) är en akademisk tankesmedja för fördjupad dialog om framtidens hälso- och sjukvård.

LHC främjar forskning och kunskapsutveckling som är relevant för organisering, styrning och ledning av verksamheter inom hälsa, vård och omsorg, samt sprider information om detta. LHC arbetar dels med ett brett akademiskt nätverk, dels med ett partnernätverk som för närvarande består av ca 30 organisationer från olika delar av sektorn. Sedan 2009 är LHC en oberoende och icke vinstdrivande stiftelse. Vi finansieras huvudsakligen genom vår uppdragsforskning samt årliga bidrag från partnerorganisationerna.

Läs mer om oss och ladda ner våra publikationer gratis på
www.leadinghealthcare.se

LEADINGHEALTHCARE.SE